КОМИТЕТ
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ПО ОХРАНЕ ОБЪЕКТОВ
КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МӘДӘНИ
МИРАС ОБЪЕКТЛАРЫН
САКЛАУ КОМИТЕТЫ

ПРИКАЗ **БОЕРЫК**

28.09.2021 № 221-П

Татарстан Республикасы, Чистай шәһәре, К.Маркс урамы, 42 йорт, лит. А, адресы буенча урнашкан «Почта хезмәткәрләренең шәһәр йорты» ачыкланган мәдәни мирас объектын «Почта хезмәткәрләренең шәһәр йорты» җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объекты сыйфатында бердәм дәүләт мәдәни мирас объекты (тарих һәм мәдәният һәйкәлләре) реестрына кертү, чикләрен һәм территориясеннән файдалану режимын һәм сак предметын раслау турында

2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләре) турында» 2005 елның 1 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 1 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектын Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрнең) бердәм дәүләт реестрына кертү турында карар кабул итү тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2016 елның 10 июнендәге 393 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары, 02.02.2021 номерлы дәүләт тарихи-мәдәни экспертизасының уңай нәтиҗәсе нигезендә **боерам:**

1. Татарстан Республикасы, Чистай шәһәре, К.Маркс урамы, 42 йорт, лит. А, адресы буенча урнашкан «Почта хезмәткәрләренең шәһәр йорты» ачыкланган мәдәни мирас объектын «Почта хезмәткәрләренең шәһәр йорты» җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объекты сыйфатында бердәм дәүләт мәдәни мирас объекты (тарих һәм мәдәният һәйкәлләре) реестрына кертергә.
2. Бу боерыкка 1 кушымта нигезендә Татарстан Республикасы, Чистай шәһәре, Ленин урамы, 48 йорт, лит. А, А1, А2, А3 адресы буенча урнашкан «Сәүдә

киштәләре һәм аркалы ике катлы кирпеч йорт, XIX гасыр ахыры» җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объекты территориясенең чикләрен расларга.

3. Бу боерыкка 2 кушымта нигезендә Татарстан Республикасы, Чистай шәһәре, К.Маркс урамы, 42 йорт, лит. А, адресы буенча урнашкан «Почта хезмәткәрләренең шәһәр йорты» җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объекты территориясеннһнән файдалану режимын расларга.

4. Бу боерыкка 1 кушымта нигезендә Татарстан Республикасы, Чистай шәһәре, К.Маркс урамы, 42 йорт, лит. А, адресы буенча урнашкан «Почта хезмәткәрләренең шәһәр йорты» җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектының сак предметын расларга.

5. Бу боерыкның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам

Комитет рәисе И.Н. Гущин

Татарстан Республикасы мәдәни
мирас объектларын саклау
комитетының «___» ____
_____ елның _________боерыгына
1 кушымта

Татарстан Республикасы, Чистай шәһәре, К.Маркс урамы, 42 йорт, лит. А, адресы буенча урнашкан «Почта хезмәткәрләренең шәһәр йорты» җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объекты **территориясенең чикләре**

Татарстан Республикасы, Чистай шәһәре, К.Маркс урамы, 42 йорт, лит. А, адресы буенча урнашкан «Почта хезмәткәрләренең шәһәр йорты» җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләренең картасы

Масштаб 1:500

Шартлы билгеләр:
__________ мәдәни мирас объектының контуры;
__________ мәдәни мирас объекты территориясенең чикләре
__________ җир кишәрлекләре чикләренең гамәлдәге өлеше, алар чикләрендә объект урнашкан

Татарстан Республикасы, Чистай шәһәре, К.Маркс урамы, 42 йорт, лит. А, адресы буенча урнашкан «Почта хезмәткәрләренең шәһәр йорты» җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләренең **характерлы нокталары таблицасы**

№	Координаталарның җирле кооррдинаталар системасындагы нокталары (МСК)	
	X	Y
1	429981.10	2211793.03
2	429973.55	2211795.50
3	429971.59	2211789.73
4	429967.97	2211790.96
5	429966.92	2211787.86
6	429970.54	2211786.63
7	429967.02	2211776.31
8	429974.06	2211773.94

Татарстан Республикасы мәдәни мирас объектларын саклау комитетының «___» ____ _____ елның _________боерыгына
2 кушымта

Татарстан Республикасы, Чистай шәһәре, К.Маркс урамы, 42 йорт, лит. А, адресы буенча урнашкан «Почта хезмәткәрләренең шәһәр йорты» җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объекты территориясеннән **файдалану режимы**

Татарстан Республикасы, Чистай шәһәре, К.Маркс урамы, 42 йорт, лит. А, адресы буенча урнашкан «Почта хезмәткәрләренең шәһәр йорты» җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләрендә түбәндәгеләр **рөхсәт ителә:**

- мәдәни мирас объектының физик сакланышын тәэмин итүгә юнәлдерелгән мәдәни мирас объектын саклап калу эшләрен башкару, шул исәптән консервацияләү, ремонтлау, реставрацияләү, заманча файдалануга яраклаштыру;
- мәдәни мирас объектының сакланышын тәэмин итү таләпләренә каршы килмәгән һәм мәдәни мирас объектының заманча шартларда эшләвен тәэмин итәргә мөмкинлек бирә торган хуҗалык эшчәнлеген алып бару;
- мәдәни мирас объектын, аның үзенчәлекләрен үзгәртмичә, сак предметын тәшкил итүче функциональ файдалануның төрләре нигезендә заманча файдалануда файдалану һәм аларның җайлашуы;
- «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләрен исәпкә алып, мәдәни мирас объектының бөтенлеген боза торган корылмаларны һәм объектларны, шул исәптән вакытлыча, җимерү;
- гамәлдәге инженерлык инфраструктурасы объектларын (тышкы су белән тәэмин итү, канализация, җылылык белән тәэмин итү, газ, электр белән тәэмин итү, телефонлаштыру һ.б.) капиталь ремонтлау, шулай ук башкарыла торган эшләр (шул исәптән динамик йогынты) мәдәни мирас объектына йогынты ясамау шарты белән инженерлык инфраструктурасының яңа объектларын җир асты юлы белән салу;
- мәдәни мирас объектын саклап калуга, алардан файдалануга һәм аларны популярлаштыруга юнәлтелгән территорияне төзекләндерү;
- мәйданчыкларда традицион материалларны (кирпеч, таш, гранит һәм башка табигый материалларны, шулай ук табигый материалларны) куллану;
- тарихи мохит элементлары характеристикаларына җавап бирә торган аерым урнаштырылган яктырту җиһазларын куллану;
- яшелләндерү: агачларны яшелләндерү, агачларны санитар кисү, яшелләндерүнең яңа элементларын утырту;
- тарихи-шәһәр төзелеше мохитен саклап калу, мемориаль һәм архитектура-ансамбль мөнәсәбәтендә югалган тарихи элементларны (Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкарьләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләрен

исәпкә алып, аларны торгызу өчен кирәкле җитәрлек фәнни мәгълүматлар булган очракта биналарны, корылмаларны, кече архитектура рәвешләрен, коймаларны) торгызу;

- мәдәни мирас объектының төп фасадында мәгълүмати язмалар һәм билгеләр урнаштыру беренче каттан да югары түгел;

- кулланучылар игътибарына «Кулланучылар хокукларын яклау турында» 1992 елның 07 февралендәге 2300-1 номерлы Федераль закон таләпләренә туры китерү өчен билгеләнгән тышкы мәгълүмат чараларын (вывескаларны) урнаштыру: эшчәнлек профиле, оешманың фирма исеме, аның урнашкан урыны (адресы) һәм эш режимы, индивидуаль эшкуарны дәүләт теркәве турында һәм аны теркәгән органның исеме турындагы мәгълүмат законнар нигезендә;

- тышкы мәгълүмат чаралары (вывескалар) биеклеге фриз биеклегеннән 2/3 артык булмаска тиеш, катлар тәрәзәләре арасына теге яки бу корылманы урнаштыру регламентлаштырыла.

Югарыда атап үтелгән барлык эшләр «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният һәйкәлләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләре нигезендә үткәрелә.

Татарстан Республикасы, Чистай шәһәре, К.Маркс урамы, 42 йорт, лит. А, адресы буенча урнашкан «Почта хезмәткәрләренең шәһәр йорты» җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләрендә түбәндәгеләр **тыела:**

- капиталь төзелеш объектларын төзү һәм һәйкәл яисә капиталь төзелеш объектларының ансамбле территориясендәге күләм-пространство характеристикаларын арттыру; мәдәни мирас объектын яисә аның аерым элементларын саклап калу, мәдәни мирас объектының тарихи-шәһәр төзелеше яисә табигый мохитен саклау эшләреннән тыш, җир, төзелеш, мелиоратив һәм башка эшләр башкару;

- кондиционерларның мәдәни мирас объектының фасадларында һәм түбәсендә, эре габаритлы антенналар һәм инженерлык җиһазларының башка элементларын урнаштыру;

- тышкы реклама чараларын урнаштыру;

- җир өсте ысулы белән инженерлык инфраструктурасы объектларын (тышкы су белән тәэмин итү, канализация, җылылык белән тәэмин итү, газ белән тәэмин итү, электр белән тәэмин итү, телефонлаштыру һ.б.) үткәрү;

- киосклар, павильоннар, лапаслар, кече архитектур формалар урнаштыру, югалганнарны торгызудан тыш;

- динамик йөкләнеш тудыручы технологияләрне (бәрмәле машиналардан куллану, кривошипно-шатунлы механизмнар, чүкечләр һәм бәрмә хәрәкәтнең башка механизмнарын куллану, мәдәни мирас объектына һәм аның әйләнә-тирәсендәге төзелешләргә күпсанлы машиналарны берьюлы куллану;

- мәдәни мирас объекты территориясен теләсә кайсы төрдәге һәм формадагы төзелеш, көнкүреш калдыклары белән чүпләү;

- агачларны кисү, санитар кисүләрдән тыш.

Татарстан Республикасы мәдәни мирас объектларын саклау комитетының «___» ____ _____ елның _________боерыгына 3 кушымта

Татарстан Республикасы, Чистай шәһәре, К.Маркс урамы, 42 йорт, лит. А, адресы буенча урнашкан «Почта хезмәткәрләренең шәһәр йорты» җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектының **сак предметы**

Җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектын саклау предметы түбәндәгеләр була:

1. Шәһәр төзелеше үзенчәлекләре:

- К. Маркс урамы төзелеше фронтын формалаштыруда катнашучы бинаның урнашу урыны һәм шәһәр төзелеше характеристикалары, аның биләү һәм кварталның композиция-планлаштыру структурасында роле, К. Маркс урамының кызыл сызыгын ныгыта.

2. Күләм-киңлек композициясе:

- планда турыпочмаклы, ишегалды ягыннан күтәрелүче ике катлы агач бина, биеклеге буенча кечерәк ике катлы; Маркс урамындагы агач койма;

3. Түбә:

- Тарихи конфигурация, геометрия, габаритлары һәм түбәнең конструктив хәл ителеше, кәрниз уемнары, түбә капламасының материалы һәм характеры (табаклы калай), бинаның конегы буенча билгеләр; төтен торбалары;

4. Бинаның конструктив схемасы, матчалар, конструкцияләр; бүрәнә диварлар;

- урнашу урыны, формасы, үлчәме, тәрәзә һәм ишек уемнарының бизәлеше; тәрәзә уемнарының столяр тутырылуы, материал - агач, бизәлешнең характеры (реставрация тикшеренүләре барышында аныклана);

5. Фасадларның композицион карары һәм архитектур-сәнгати бизәлеше:

- К.Маркс урамы буенча фасад - югары цоколь өлеше; 3 тәрәзә күчәрендәге фасадның ике катлы төп күләмендәге симметрияле композициясе; диварларны такта белән тышлау; каннелланган пилястрамлы, профильле венчур калаклар; катара профильле карниз; туры сандриклы гади агач йөзлекләр;

- ишегалды фасады: янкормалы ике катлы күләмдәге ассиметрияле композиция; диварларны такта белән тышлау; янкорма ишек өстендәге йозак ташы куелган аркалы профиль; профильле кәрниз; этажара профильле кәрниз; туры сандриклы гади рәсемле агач йөзлекләр;

6. Интерьерлар:

- баскычларның урнашу урыны, габаритлары, материалы һәм конструктив чишелеше;

- капиталь диварлар һәм түшәмәләр чикләрендә бина интерьерларының пространство-планировка структурасы;

Озын профильле карнизлар.

*Саклау предметын үзгәртү мәдәни мирас объектлары турындагы законнарда каралган тәртиптә һәм очракларда гамәлгә ашырылырга мөмкин.

САК ПРЕДМЕТЫ ТАБЛИЦАСЫ
(САКЛАУГА ТӘКЪДИМ ИТЕЛГӘН ТӨП ЭЛЕМЕНТЛАР*)

№	Сак предметы	Төп элементларның фотофиксациясе
1	Шәһәр төзелеше үзенчәлекләре: К. Маркс урамы төзелеше фронтын формалаштыруда катнашучы бинаның урнашу урыны һәм шәһәр төзелеше характеристикалары, аның биләү һәм кварталның композиция-планлаштыру структурасында роле, К. Маркс урамының кызыл сызыгын ныгыта.	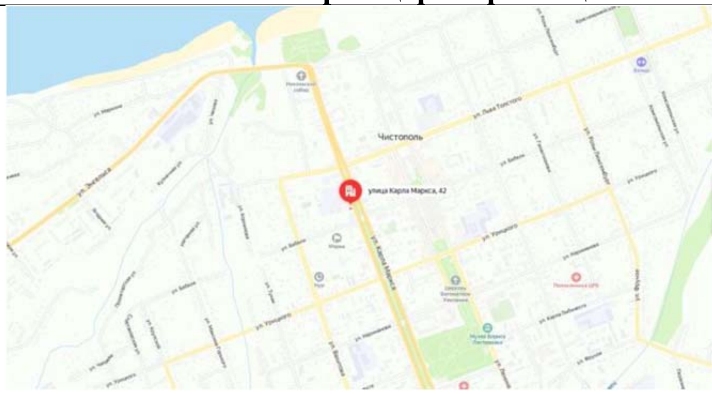
2	Күләм-киңлек композициясе: - планда турыпочмаклы, ишегалды ягыннан күтәрелүче ике катлы агач бина, биеклеге буенча кечерәк ике катлы; Маркс урамындагы агач койма;	
3	Түбә: -Тарихи конфигурация, геометрия, габаритлары һәм түбәнең конструктив хәл ителеше, кәрниз уемнары, түбә капламасының материалы һәм характеры (табаклы калай), бинаның конегы буенча билгеләр; төтен торбалары;	
4	Бинаның конструктив схемасы, матчалар, конструкцияләр; бүрәнә диварлар;	

	- урнашу урыны, формасы, үлчәме, тәрәзә һәм ишек уемнарының бизәлеше; тәрәзә уемнарының столяр тутырылуы, материал - агач, бизәлешнең характеры (реставрация тикшеренүләре барышында аныклана);	
5	Фасадларның композицион карары һәм архитектур-сәнгати бизәлеше: - К.Маркс урамы буенча фасад - югары цоколь өлеше; 3 тәрәзә күчәрендәге фасадның ике катлы төп күләмендәге симметрияле композициясе; диварларны такта белән тышлау; каннелланган пилястрамлы, профильле венчур калаклар; катара профильле карниз; туры сандриклы гади агач йөзлекләр; - ишегалды фасады: янкормалы ике катлы күләмдәге ассиметрияле композиция; диварларны такта белән тышлау; янкорма ишек өстендәге йозак ташы куелган аркалы профиль; профильле кәрниз; этажара профильле кәрниз; туры сандриклы гади рәсемле агач йөзлекләр;	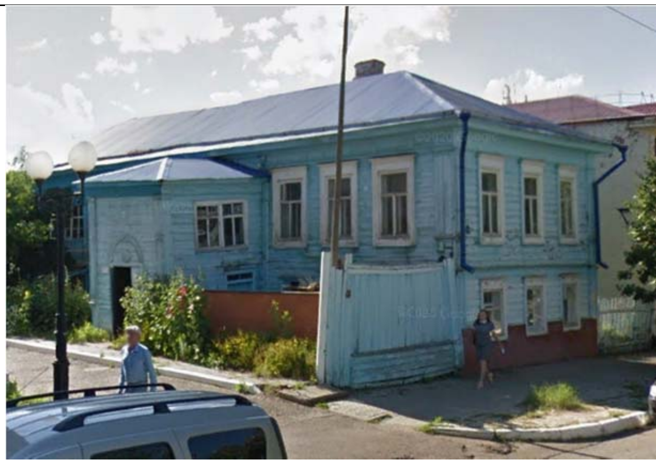

6	Интерьерлар: - баскычларның урнашу урыны, габаритлары, материалы һәм конструктив чишелеше; - капиталь диварлар һәм түшәмәләр чикләрендә бина интерьерларының пространство-планировка структурасы; озын профильле карнизлар.	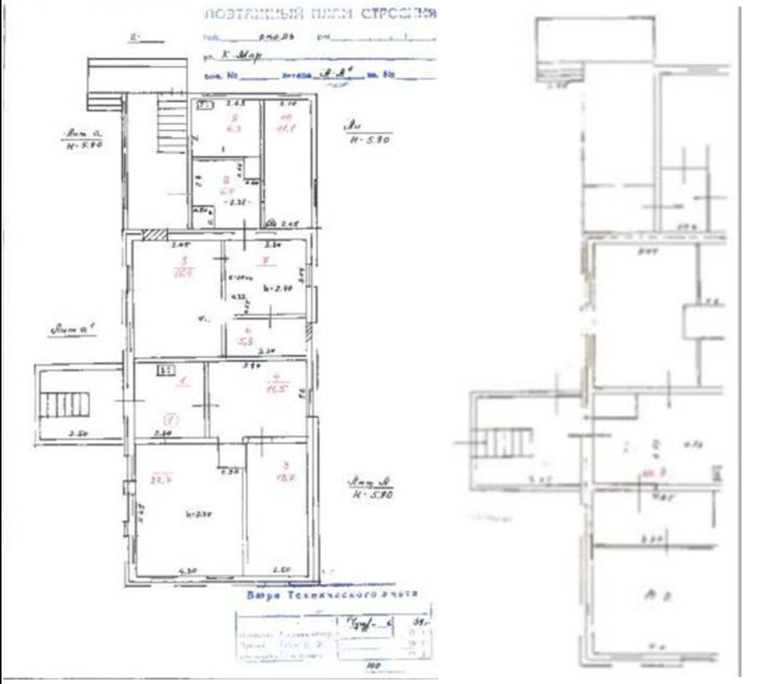

* Предметны алга таба тикшергән вакытта, шулай ук реставрация эшләрен үтәү процессында сак предметы анykланырга һәм тулыландырылырга тиеш.